

Dosarul nr. 2ri-148/18

Instanța de insolvență: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna)

DECIZIE

25 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Luiza Gafton
Victor Burduh
Iuliana Oprea

examinând recursul declarat de către Condratiuc Ștefan,
în cadrul procesului de insolvență intentat în privința Societății cu
Răspundere Limitată „Sanrom”,

la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” –
Litr Maxim cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de
conducere a debitorului insolvent,

împotriva hotărârii din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care
cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr
Maxim a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 18 iulie 2013, creditorul Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe
Acțiuni a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de
insolvență în privința Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”.

Prin încheierea din 22 iulie 2013 a Curții de Apel Chișinău, cererea introductivă
a fost admisă pentru examinare și s-a dispus punerea sub observare a societății
debitoare, cu desemnarea Întreprinderii Individuale „Pascarenco Elena” în calitate de
administrator provizoriu.

Prin hotărârea din 8 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost intentată
procedura simplificată de faliment față de Societatea cu Răspundere Limitată
„Sanrom”, fiind desemnată Întreprinderea Individuală „Pascarenco Elena”, în funcția
de lichidator al Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”.

Prin încheierea din 2 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost destituită
Pascarenco Elena, din funcția de lichidator al Societății cu Răspundere Limitată
„Sanrom” și a fost numit în calitate de lichidator al debitorului insolvent,
administratorul autorizat Litr Maxim.

La 30 august 2017, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” –
Litr Maxim a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a
membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, în persoana lui Condratiuc
Ștefan.

În motivarea cererii a indicat că Societatea cu Răspundere Limitată „Sanrom” nu dispune de masă debitoare și nu este posibilă acoperirea creanțelor creditorilor validați în sumă de 656793,70 lei.

S-a mai invocat că la adunarea creditorilor din 18 august 2017, a fost votată chestiunea privind depunerea de către lichidator a cererii de atragere la răspundere subsidiară, în baza art. 15 alin. (1), art. 72 alin. (7), art. 14 alin. (1), (3), (4), art. 248 alin. (1) li. h) din Legea insolvenței, precum și pentru lipsa evidenței contabile a întreprinderii.

Solicită lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, în persoana administratorului detașat Condratiuc Ștefan.

Prin hotărârea din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil a fost admisă.

S-a dispus încasarea din contul lui Condratiuc Ștefan, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”, datoria debitoare în sumă de 656793,70 lei (f.d. 22, 23-26).

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvență a concluzionat că contrar prevederilor legale, debitorul nu a prezentat documentele ce țin de activitatea economico-financiară a societății, nu a prezentat actele de constituire sau ștampila, iar încercările lichidatorului de a obține documente ce țin de evidența contabilă a întreprinderii insolubile nu s-au soldat cu succes și după solicitările adresate administratorului detașat al întreprinderii Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”, precum și factorilor de decizie, aceștia nu s-au conformat cerințelor lichidatorului și nu au prezentat actele contabile.

Invocând ilegalitate acestei hotărâri, la 8 iunie 2018, Condratiuc Ștefan a contestat cu recurs hotărârea instanței de insolvență, solicitând admiterea acestuia, repunerea în termen a cererii de recurs, casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat faptul că nu a primit nici o citație la nici una dintre ședințele de judecată pe marginea acestui dosar, atât în dosarul de bază de insolvență, cât și în dosarul privind atragerea la răspundere subsidiară. Din motive necunoscute, citațiile au fost trimise la adresa mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, 61/4, ap. (of.) 3, însă reieșind din considerentele că am fost înlăturat de la gestiunea întreprinderii, pe această adresă nu puteam primi corespondență.

A mai menționat că din anul 2012, locuiește pe adresa mun. Chișinău, or. Durești, str-la Caucazului, nr. 18.

Instanța de recurs reliefează prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care statuează expres că procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Actele pricinii certifică faptul că hotărârea contestată a fost recepționată de către recurent la 5 iunie 2018, iar recursul a fost declarat la 8 iunie 2018.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul a fost declarat în termen.

La 2 iulie 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, iar la 16 iulie 2018, în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim a solicitat respingerea recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Condratiuc Ștefan întemeiat și urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Actele pricinii certifică faptul că prin hotărârea din 8 octombrie 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost intentată procedura simplificată de faliment față de Societatea cu Răspundere Limitată „Sanrom”.

Ulterior, la 30 august 2017, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, în persoana lui Condratiuc Ștefan.

Judecând cererea respectivă, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 19 octombrie 2017, a admis cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil, dispunând încasarea din contul lui Condratiuc Ștefan, în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”, datoria debitorială în sumă de 656793,70 lei

Instanța de insolabilitate, pentru a hotărî astfel, a concluzionat că au fost încălcate prevederile art. 248 alin. (1), lit. e), f) și h) din Legea insolabilității, prin faptul că debitorul nu a prezentat careva documente ce țin de activitatea economico-financiară a societății, nu a prezentat actele de constituire sau ștampila, respectiv, încercările lichidatorului de a obține documente ce țin de evidența contabilă a întreprinderii insolubile nu s-au soldat cu succes și după solicitările adresate administratorului detașat al întreprinderii Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”, precum și factorilor de decizie, aceștia nu s-au conformat cerințelor lichidatorului și nu au prezentat actele contabile.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din speța dată, în raport cu probele anexate la dosar, menționează că hotărârea din 19 octombrie 2017 a instanței de insolabilitate este prematură, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, fapt ce atrage încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs considera necesar de a reliefa prevederile art. 248, alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, potrivit cărora dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolabilității/lichidatorului instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolabilitatea prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în

interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Instanța de recurs menționează faptul că insolvența unei companii este acea stare a patrimoniului acesteia care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor scadente.

Prin urmare, potrivit prevederilor art. 10 alin. alin. (1) - (3) din Legea citată, intentarea unui proces de insolvență presupune existența unui temei. Temeiul general de intentare a unui proces de insolvență constă în incapacitatea de plată a debitorului. Temeiul special de intentare a unui proces de insolvență constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil, iar în art. 14, alin. (1) din Legea insolvenței, legiuitorul a stabilit obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în situația în care există un temei stabil la art. 10.

Incapacitatea de plată a unei întreprinderi este un criteriu primordial – obligatoriu pentru organele de conducere a companiei, în sensul înaintării unei cereri introductive în instanța de insolvență.

Așadar, în principiu, competența generală la luarea deciziilor ce privesc societatea aparține administratorului/fondatorului. Acesta din urmă va putea evident să încheie și acte juridice în numele și pe seama societății, indiferent de importanța acestora: de conservare, de administrare sau de dispoziție.

Atunci când, din cauza caracterului excepțional al anumitor acte, legiuitorul a înțeles să stabilească derogări de la această regulă, instituind formalități suplimentare, a făcut acest lucru în mod expres, stabilind obligația debitorului de a înainta cerere introductivă în cazul apariției incapacității de plată.

Totodată, instanța de recurs menționează că examinarea cererii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, se desfășoară cu citarea acestora.

Prin urmare, potrivit art. 102, alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

Astfel, Colegiul reține argumentul recurentului precum că nu a primit nici o citație la nici una dintre ședințele de judecată, atât în dosarul de bază de insolvență, cât și în dosarul privind atragerea la răspundere subsidiară,

Or, potrivit materialelor atașate la dosar și proceselor verbale ale ședințe lor de judecată, se atestă că la dosar nu este anexată dovada citării legale a lui Condration Ștefan și acesta nu a fost prezent la nici o ședință de judecată desfășurată de instanța de insolabilitate.

Totodată, instanța de recurs reliefează prevederile art. 102 alin. (6) Cod de procedură civilă, potrivit cărora citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

Prin urmare, Colegiul punctează că atât lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim, cât și instanța de insolabilitate nu au întreprins toate măsurile pentru a afla domiciliul lui Condration Ștefan.

Or, potrivit înscrisurilor atașate la dosar, citațiile expediate lui Condurachi Ștefan au fost restituite instanței de insolabilitate cu bifa „nereclamat” (f.d. 13, 30, 32).

Instanța de recurs, prin prisma materialelor anexate la dosar, constată că Condurachi Ștefan a fost citat de multiple ori, însă plicul cu citația de fiecare dată a fost restituit instanței de insolabilitate nefiind recepționat de ultimul, iar la ultima citare (f.d. 32), oficiul poștal restituind plicul, nu a indicat nici un motiv de nerecepționare a acestuia, din ce rezultă că Condurachi Ștefan nu locuiește pe adresa Municipiului Chișinău, str. Calea Ieșilor, nr. 61/4, ap. 3.

Mai mult decât atât, recurentul în cererea de recurs a indicat că din anul 2012 locuiește pe adresa mun. Chișinău, or. Durlești, str-la Caucazului, nr. 18.

De menționat că instanța de insolabilitate eronat a dispus citarea publică a lui Condration Ștefan, deoarece legiuitorul a stabilit exhaustiv că citarea publică se efectuează dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia (art. 108, alin. (1) Cod de procedură civilă).

Astfel, instanța de recurs, analizînd speța în ansamblu, prin prisma respectării normelor de drept procedural, menționează că în jurisprudența CEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egala a părților pe toata durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces.

Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de proces echitabil ce impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost - Huler contra Suediei, hotărârea 1997-I/24 noiembrie 1997).

Colegiul menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise de instanța de insolvență, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Prin urmare, prin prisma celor relatate, instanța de recurs va casa hotărârea din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim a fost admisă, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Instanța de recurs punctează că prin prisma prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței, se va reține că în cazul casării unei hotărâri a instanței de insolvență, cu remiterea cauzei la rejudecare, rejudecarea se va face de alt complet al instanței de insolvență (alt judecător).

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Condratiuc Ștefan, a casa hotărârea instanței de insolvență, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
decide

Se admite recursul declarat de către Condratiuc Ștefan.

Se casează hotărârea din 19 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, în cadrul procesului de insolvență intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom”, la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Sanrom” – Litr Maxim cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent, cu remiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Luiza Gafton

Victor Burduh

Iuliana Oprea